

REFERAT Udvalget for Regional Udvikling 2018-2021 d. 10-08-2020

Mødedato Mandag d. 10. august 2020 kl. 15:00

Mødested Mødelokale 5

Mødedeltagere Preben Friis-Hauge, V, Kurt Jensen, V, Carsten Sørensen, O, Vicky
Bender Lorenzen, F (Fravær), Karsten Fogde, F, Poul Andersen,
A, Karsten Uno Petersen, A, Preben Jensen, V, Søren Rasmussen, O

Indholdsfortegnelse

Orientering om ny analyse af trafikken over Lillebælt.....	3
Høringssvar vedr. VVM for strækningen E45 Vejle – Skanderborg.....	5
Orientering om serviceeftersyn af jernbanen.....	7
Orientering om Passagerpuls.....	9
Opfølgning på serviceeftersyn af internationalt samarbejde: Nye medlemsskaber.....	11
Dit og mit grænseland.....	14
Orientering om Region Syddanmarks arbejde med omstilling af energisystemet i DK2020 – herund	16
Orientering om støtte til SARA - Interreg 5A projekt om FN's verdensmål.....	18
Ændring af forretningsorden - mulighed for foretræde - Udvalget for regional udvikling.....	20
Nyt om det grænseoverskridende samarbejde.....	22
Nyt fra trafiksselskaberne.....	23
Eventuelt.....	24
Mødeplan 2021.....	25
Næste møde.....	26
Underskriftsside.....	27

Punkt 1: Orientering om ny analyse af trafikken over Lillebælt

19/20884

Resumé

En parallelforbindelse for vejtrafik over Lillebælt har siden 2011 indgået som en af de 3 syddanske infrastrukturprioriteter aftalt mellem Region Syddanmark og de 22 syddanske kommuner, senest bekræftet i 2019. Byregion Fyn, Trekantområdet Danmark og Region Syddanmark har i samarbejde fået udarbejdet en trafikalt analyse af trafikken over Lillebælt. Der er udarbejdet vedlagte notat om analysen, og på mødet gives der et oplæg om analysens resultater.

Sagsfremstilling

Vejforbindelsen over Lillebælt har en stor betydning i forhold til i landsdelstrafikken mellem Øst- og Vestdanmark, i regionaltrafikken der forbinder Fyn og Sydjylland og som en lokalforbindelse mellem Trekantområdet og Vestfyn.

Trafikken på den nye Lillebæltsbro er siden 2000 steget med mere end 60%, og det må imødeses at broen inden for en årrække når sin maksimumskapacitet. En parallelforbindelse over Lillebælt har derfor siden 2011 indgået som en af de 3 syddanske infrastrukturprioriteter, aftalt mellem Region Syddanmark og de 22 syddanske kommuner og senest bekræftet i 2019.

Præcis hvornår tidspunktet for kritisk trængsel kan forventes, afhænger af, hvor meget trafikken stiger de kommende år, hvilket er usikkert. I forbindelse med de strategisk analyser af øst-vest trafikken som Transportministeriet gennemførte i 2011-13, blev det konkluderet, at kritisk trængsel på Lillebælt først ville indtræffe efter 2040. Siden er trafikken dog steget betydelig mere end antaget, og hvis trafikken stiger som de seneste 5-6 år, siger en simpel fremskrivning, at kritisk trængsel formentlig nås inden for de næste 8-10 år. Over for Folketingets Transportudvalg har transportministeren i et udvalgssvar i november 2019 givet udtryk for, at kritisk trængsel på Lillebælt formentlig vil indtræffe ca. midt i 2030'erne.

I de nævnte strategiske undersøgelser fra 2011-13 blev det nævnt, at størstedelen af trafikken over Lillebælt er lokal og regional, mens transportministeren i det nævnte udvalgssvar fra november 2019 anførte, at kun 10% af trafikken på Lillebæltsbroen havde ærinde på Fyn eller i Trekantområdet, og at den resterende del af trafikken således er gennemkørende.

På baggrund af disse usikkerheder vedrørende hvilken type trafik der anvender Lillebæltsbroen, hvor den skal til og fra, og hvornår kritisk trængsel forventes at indtræffe, blev det i forsommeren 2019 mellem Byregion Fyn, Trekantområdet Danmark og Region Syddanmark aftalt at få analyseret den forventede trafik over Lillebælt i 2030 og 2040. Til analysen skulle anvendes den nyeste version af Landstrafikmodellen.

Analysen konkluderer for det første - som også transportministeren i november 2019 oplyste Folketingets Transportudvalg - at ifølge den nyeste version af Landstrafikmodellen vil der på den nye Lillebæltsbro være kritisk trængsel fra midt i 2030'erne.

Analysen konkluderer også, at det samlet set kun er ca. 20% af trafikken over Lillebælt, der ikke har ærinde på Fyn eller i Trekantområdet, og dermed er landsdelstrafik mellem Sjælland og Jylland uden for Trekantområdet eller international trafik. Pendlere udgør knap 27% af trafikken over Lillebælt, erhvervstrafik med personbil, varebil eller lastvogn udgør omkring 40% af trafikken og fritidstrafikken godt 30% af trafikken. Lastbiltrafikken alene udgør omkring 15% af trafikken på den nye Lillebæltsbro.

Analysen viser desuden, at på Fynssiden skal 50% af trafikken ikke længere end Odense. På Jyllandssiden skal en forholdsvis større del af vare- og lastbiler via Kolding mod syd og vest, mens for personbiltrafikken skal en forholdsvis større del via Vejle mod nord og nord-vest. Samlet set er det på Jyllandssiden omkring 50% af trafikken fra Lillebælt, der ikke skal længere end til Vejle eller Kolding.

Ud fra analyser af hvor trafikken over Lillebælt skal til og fra konkluderer analysen også, at det er omkring 7-8% af trafikken over Lillebælt, der vil have en tidsmæssig fordel af en evt. Als-Fyn forbindelse, og tilsvarende at det er omkring 15% af trafikken på Lillebælt, der kunne have en tidsmæssig fordel i at anvende en evt. Kattegatforbindelse. Bl.a. fordi der ikke indgår parametre som pris/brugerbetaling i denne analyse, er de nævnte procentandele, der har en tidsmæssig fordel, ikke nødvendigvis det samme antal, som i givet fald vil anvende de nævnte faste forbindelser.

Administrationen vil indlede punktet med en kort præsentation.

Indstilling

Til orientering

Beslutning i Udvalget for Regional Udvikling den 10-08-2020

Til orientering.

Vicky Bender Lorenzen deltog ikke i sagens behandling.

Bilag

LTM analyse vedr. trafikken over Lillebælt

Notat vedr. Cowi analyse af trafikken over Lillebælt

Punkt 2: Høringssvar vedr. VVM for strækningen E45 Vejle – Skanderborg

20/29021

Resumé

Vejdirektoratet har den 12. juni 2020 offentliggjort VVM for udvidelse af E45 mellem Vejle og Skanderborg fra 4 til 6 spor. VVM-undersøgelsen er i offentlig høring indtil den 27. september 2020. Motorvejsstrækningen løber få hundrede meter i Region Syddanmark på den sydligste del af strækningen. Det indstilles, at udvalget anbefaler regionsrådet at godkende det vedlagte forslag til høringssvar.

Sagsfremstilling

Med aftale om Finansloven for 2018 blev det besluttet at gennemføre en VVM for udvidelse af E45 mellem Vejle og Randers fra 4 til 6 spor. VVM undersøgelsen er opdelt i tre delstrækninger: Vejle/Hornstrup-Skanderborg S, rundt om Aarhus og Aarhus N-Randers N. Strækningen syd for Hornstrup hen over Vejlefyordbroen og strækningen mellem Skanderborg S og Motorvejskryds Aarhus S er allerede udvidet til 6 spor. VVM for alle tre delstrækninger er offentliggjort den 12. juni 2020, med høringsfrist den 27. september 2020. Det er alene VVM for den sydligste delstrækning Hornstrup – Skanderborg, der forløber i Region Syddanmark. Det drejer sig om de sydligste få hundrede meter af delstrækningen - fra lige syd for tilslutningsanlæg Hornstrup til få hundrede meter nord for.

Udvidelsen af E45 nord for Vejle er i overensstemmelse med Mobilitetsstrategiens mål om at begrænse trængslen på det overordnede vejnet i Syddanmark, herunder særligt på bl.a. E45. Hele E45 udgør en vigtig del af Jyllands-korridoren fra grænsen til færgehavnene i Hirtshals/Frederikshavn, som Region Syddanmark har en stor interesse i at have som en velfungerende trafikforbindelse. Specielt på strækningerne fra Vejle til Randers har der de senere år været konstateret mange uheld, øgede fremkommelighedsproblemer og kødannelser.

På den korte del af E45 strækningen, der forløber gennem Region Syddanmark, er udvidelsen forholdsvis ukompliceret. Begge sider udvides med ca. 7 m - heraf er ca. 4,5 m ny asfaltbelægning. Broen, der fører Juelsmindevej over E45 ved Hornstrup, er bred nok til at kunne rumme den udvidede motorvej, og den bevares derfor som en af de få broer på strækningen. Der ændres lidt ved ramperne på tilslutningsanlægget ved Hornstrup, og en samkørselsplads flyttes til Ny Solskovvej.

De samlede anlægsudgifter, inkl. usikkerhedstillæg, er beregnet til ca. 3,6 mia. kr. for strækningen Hornstrup-Skanderborg. Den samfundsøkonomiske forrentning af investeringen er beregnet til 3,8%, hvilket betyder, at projektet netop er samfundsøkonomisk rentabelt.

Udvidelsen fra 4 til 6 spor vil betyde, at der i 2030 selv i myldretiden kun vil være lav til moderat belastning på motorvejen mellem Hornstrup og Skanderborg og acceptabel afvikling af trafikken i alle tilslutningsanlæg. Udvidelsen vil i sig selv kun medføre en forøgelse af trafikken på 1800 biler i døgnet ved Hornstrup, og der vil her primært være tale om overflytning af biler fra det kommunale vejnet. På Vejlefyordbroen vil udvidelsen kun medføre en trafikforøgelse på ca. 300 biler på et hverdagsdøgn. Den beskedne trafikforøgelse på Vejlefyordbroen skyldes, at den under alle omstændigheder i 2030 vil være fyldt og præget af kritisk trængsel, så der vil ganske enkelt i de fleste timer ikke være plads til flere biler. Det har trafikalt kun begrænset betydning for E45, om der samtidig er anlagt en midtjysk motorvej fra Haderslev til Give.

Der er ifølge VVM'en ikke konstateret natur-, miljø- eller støjproblemer på den korte strækning, der forløber i Region Syddanmark. Klimamæssigt vil en udvidelse mellem Hornstrup og Skanderborg S betyde, at den samlede CO₂ udledning fra vejtransport vil stige med 0,13% i 2030 sammenlignet med en motorvej i 2030, som ikke er udbygget. I VVM'en anføres det, at det forventes, at udledning af bl.a. CO₂ vil blive reduceret væsentligt de kommende årtier, da en stor del af bilparken vil blive udskiftet til elbiler og opladningshybrider, og at udledningen fra benzin- og dieslbiler reduceres på grund af nye krav til motorer.

VVM'en forholder sig til råstofforbruget ved projektet, men vurderer samtidig at påvirkningen er af mindre betydning. Store anlægsprojekter indebærer imidlertid et forbrug af råstoffer, der er af et mærkbart omfang i den regionale forsyning. Uanset at Vejdirektoratet "indtil videre" ikke betragter råstoffer som en knap ressource, bør de miljømæssige konsekvenser af, at der bliver behov for at inddrage større arealer til råstofindvinding, inddrages i miljøvurderingen.

Med udgangspunkt i sammenfatningen er der udarbejdet vedlagte forslag til høringssvar.

Indstilling

Det indstilles,

At udvalget anbefaler regionsrådet at godkende forslag til høringssvar.

Beslutning i Udvalget for Regional Udvikling den 10-08-2020

Indstillingen anbefales over for regionsrådet.

Vicky Bender Lorenzen deltog ikke i sagens behandling.

Bilag

Bilag1: Forslag til høringssvar VVM Vejle-Skanderborg

Punkt 3: Orientering om serviceeftersyn af jernbanen

20/27592

Resumé

Transportministeren bestilte i efteråret 2019 et såkaldt serviceeftersyn af den statslige jernbane. Rapporten med serviceeftersynet er offentliggjort den 19. maj 2020. Der er udarbejdet vedlagte notat om rapporten.

Sagsfremstilling

Formålet med serviceeftersynet af den statslige jernbane har været at tilvejebringe et samlet opdateret overblik over de mange igangværende projekter på den statslige jernbane med særligt fokus på de centrale projekter: Signalprogrammet, elektrificeringsprogrammet og nye togmaterielanskaffelser. Serviceeftersynet indeholder derudover en vurdering af den aktuelle situation, og peger på, hvilke udfordringer og muligheder, jernbanen står over for i de kommende år. Det må dermed antages, at serviceeftersynet også skal tjene som input til kommende politiske forhandlingerne om en langsigtet infrastrukturinvesteringsplan.

Rapporten konstaterer først og fremmest, at den statslige jernbane i Danmark fremstår nedslidt, umoderne og udfordret. Årsagen er årtiers manglende investeringer i modernisering af infrastrukturen og et forfejlet indkøb af IC4-dieseltog. Den danske jernbane fremstår derfor i dag som en af de teknologisk mest tilbagestående jernbaner i forhold til sammenlignelige lande. Det gælder for eksempel graden af elektrificering, hastighed på banestrækningerne og signalanlæggenes teknologi og alder.

Som en af de positive historier om banen er, at jernbanen i Danmark sammen med banerne i Storbritannien, Luxembourg og Holland er blandt de sikreste i Europa, målt i alvorlige uheld. En anden positiv historie er, at mængden af gods med jernbane siden 1990 er steget med 35%. Det er imidlertid alene international transittrafik der er steget, hvorimod mængden af banegods internt i Danmark eller til og fra Danmark er faldet. Det skyldes først og fremmest, at jernbanegods først og fremmest er relevant for gods, der skal langt (+300 km). Det påpeges dog, at der fortsat er et potentiale for at øge godsmængden for transporter over 300 km.

Passagertallet med jernbane er fra 2013 til 2017 faldet med 6,7%, hvilket er første gang siden 1996 at passagertallet er faldet i flere sammenhængende år. Nabolande, som Tyskland, Sverige, Norge m.fl., har i de samme år oplevet en fremgang, og siden 2006 er Danmark blevet overhalet af både Sverige og Tyskland i hvor meget borgerne i gennemsnit bruger toget. Der er ikke i rapporten angivet, om der forskelle i de regionale passagerudviklinger.

Togdrift på det statslige net i Danmark kræver store økonomiske tilskud fra staten til både drift og infrastruktur, og adskiller sig på den måde ikke fra den regionalt finansierede togdrift. Der er stor forskel i, hvor stor den statslige støtte er til de enkelte strækninger/togsystemer, og hvor stor en andel af de samlede omkostninger passagererne dækker:

- Fjerntog (IC og Lyntog mellem København og Aalborg/Esbjerg), S-tog i København og internationale tog til/fra Hamburg er de økonomisk set bedste del af togtrafikken, hvor passagererne gennem billetindtægter dækker mellem 45% og 75% af de totale omkostninger.
- Det ser markant anderledes ud for regionaltogsdriften, hvor passagererne generelt set kun dækker 20-30% af de totale omkostninger. Enkelte strækninger/togsystemer har en endnu dårligere økonomi. Bortset fra togsystemet mellem København og Roskilde hvor passagererne kun dækker 8% af omkostningerne, er togsystemet mellem Odense og Ringe og lokalbetjeningen på Vestfyn mellem Odense og Fredericia de togforbindelser på det statslige jernbanelnet med den dårligste økonomi, og passagererne dækker her gennem billetindtægterne kun hhv. 9% og 14% af de totale omkostninger.

Opgørelse af tilskud/passagerdækning af omkostninger, er opgjort pr. togsystem, hvilket ikke nødvendigvis er det samme som alle de passager, der kører på strækningerne. På Odense- Svendborg banen kører både et Odense-Ringe system og et Odense-Svendborg system, og økonomien er forskellig for de to systemer. I Odense-Ringe systemet dækker passagererne som ovenfor nævnt 9% af omkostningerne, mens de dækker 25% af omkostningerne på Odense-Svendborg systemet. Stationerne mellem Odense og Middelfart betjenes derimod kun af Vestfyns systemet Odense-Fredericia, så her dækker den 14% af omkostningsdækning over hele betjeningen af de mindre stationer mellem Odense og Middelfart.

Ifølge rapporten vil kapacitetsproblemer i Syddanmark – først og fremmest på strækningen over Vestfyn, samt i mindre omfang den enkeltsporede strækning mellem Tinglev-Padborg og trækningen mellem Fredericia og Kolding - blive løst, når den nye Vestfynsbane samt Femernforbindelsen hen mod 2030 står færdig.

Det nye digitalt baserede signalsystem bliver udrullet i Syddanmark startende i 2021 på Vejle-Herningbanen og sluttende med Storebælt-Padborg i 2027. Dette skulle medføre større rettidighed, højere hastighed og større kapacitet (togene kan køre tættere).

Elektrificeringsprogrammet, der bl.a. er afhængig af nye signaler, bliver for strækningen Fredericia-Aarhus efter planen afsluttet i 2026, hvorefter der kan indsættes nye elektriske tog på hovedstrækningerne. Det er uvist om strækningen Vejle-Herning skal elektrificeres. Pt. er der ikke afsat penge til dette. Der er ingen planer om elektrificering af de øvrige regionale strækninger fra Tønder via Bramming til Skjern og Svendborgbanen.

Batteri- eller brinttog er nogle af mulighederne på disse resterende baner, og når/hvis det er gennemført vil togdriften være CO2/emissionsfri, og således udgøre et klimamæssigt godt alternativ til biler.

Indstilling

Til orientering.

Beslutning i Udvalget for Regional Udvikling den 10-08-2020

Til orientering.

Vicky Bender Lorenzen deltog ikke i sagens behandling.

Bilag

Rapport - Serviceeftersyn af jernbanen

Notat - Serviceeftersyn af jernbanen

Punkt 4: Orientering om Passagerpulsen

20/27875

Resumé

Passagerpulsen, der har til huse hos Forbrugerrådet Tænk, startede 1. oktober 2014. Projektet var finansieret af en finanslovsbevilling fra oktober 2014 til i første omgang udgangen af 2018, men forlænget til udgangen af 2019. I foråret 2020 vedtog forligskredsen bag ”Aftalen om bedre og billigere kollektiv trafik” at finansiere yderligere 4 år fra 2020-2023, samt en ny opgave med at oprette 5 regionale passagerråd.

Sagsfremstilling

Iflg. finanslovsbevillingen, hvorved Passagerpulsens blev oprettet i 2014, var Passagerpuljens formål bl.a. at:

- sikre, at passagerernes interesser varetages af en uafhængig instans i dialogen med trafikselskaber, myndigheder mv.
- give et talerør til passagererne og skabe ny viden.
- lave nationale og uafhængige passagerundersøgelser.
- systematisk indsamle viden om passagerernes tilfredshed på tværs af selskaber, trafikformer og geografi.
- sætte fokus på passagerernes samlede rejse med den kollektive trafik.

På baggrund af den indsamlede viden er hensigten, at Passagerpulsen skal være i dialog med trafikselskaber, operatører, politikere, kommuner og regioner om, hvordan de kan skabe konkrete forbedringer, der øger passagerernes tilfredshed.

Passagerpulsen er via Forbrugerrådet Tænk også repræsentant i Ankenævnet for bus, tog og metro.

I aftale af 2. april 2020 vedtog forligskredsen bag ”Aftalen om bedre og billigere kollektiv trafik” at finansiere Passagerpuljens drift i yderligere 4 år fra 2020-2023, samt en ny opgave med at oprette 5 regionale passagerråd.

I aftaleteksten hedder det:

”Passagerpulsen skal i sit virke dække den kollektive transport i hele landet og understøtte, at der skabes størst mulig mobilitet for flertallet af passagerne i den kollektive trafik. Parterne er enige om, at Passagerpulsen skal være tovholder for fem nye regionale passagerråd og skal i samarbejde med disse arrangere fem årlige passagerkonferencer for derigennem at sætte fokus på de regionale udfordringer og muligheder inden for den kollektive trafik. Som opfølgning på passagerkonferencerne skal Passagerpulsen publicere fem årlige rapporter. Parterne er enige om at afsætte 6,5 mio. kr. årligt i perioden 2020-2023 til Passagerpulsen”

Passagerpulsen skal forestå rekruttering, oprettelse og faglig facilitering af regionale passagerråd. Det var oprindeligt Passagerpuljens oplæg, at der påregnes en pilotperiode på 1-1½ år i to regioner inden etablering i de øvrige regioner. I Passagerpulsens oplæg nævnes Region Nordjylland og Region Hovedstaden som pilotregioner. Passagerpulsen oplyser, at man står overfor at indlede en dialog med Region Hovedstaden, og har haft en indledende dialog med Nordjyllands Trafikselskab.

Passagerpulsens oplyser, at man ikke nødvendigvis forestiller sig samme set-up i de forskellige regioner, og at situationen med to regionale trafikselskaber i Syddanmark udgør en særlig situation. Det er Passagerpulsens hensigt, at set-up'et i de enkelte regioner skal ske i dialog med de lokale trafikselskaber og trafikkøbere.

Sydtrafik og Fynbus har hidtil kun i begrænset omfang samarbejdet med Passagerpulsens. Det skyldes at indtrykket hidtil har været, at Passagerpulsens hovedfokus har været DSB's togtrafik, Rejsekortet samt kollektiv trafik i Hovedstadsområdet. Dernæst at resultaterne fra Passagerpulsens undersøgelser som udgangspunkt ikke har kunnet afgrænses til Fynbus og Sydtrafiks betjeningsområder.

Det kan nævnes, at der pt. ikke eksisterer regionale passagerråd i Syddanmark. Der eksisterer 4 pendlerklubber i hhv. Nyborg, Langeskov, Svendborg-Odense og på Vestfyn. Disse pendlerklubber samarbejder med DSB, og beskæftiger sig stort set udelukkende med togpendling til/fra de pågældende stationer og/eller på de pågældende strækninger.

I Sydtrafik har man for at imødekomme behov for input fra brugerne indledt etablering af lokale brugerpaneler i alle kommunerne. Forud for Corona-krisen har der været afholdt møde i brugerpaneler i hhv. Esbjerg og Vejle. Efter sommerferien 2020 er det hensigten at fortsætte i de øvrige kommuner i Sydjylland.

Administrationen er i løbende dialog med Fynbus og Sydtrafik, og har desuden haft en hel indledende dialog med Passagerpulsens vedrørende den syddanske kontekst.

Indstilling

Til orientering.

Beslutning i Udvalget for Regional Udvikling den 10-08-2020

Til orientering.

Vicky Bender Lorenzen deltog ikke i sagens behandling.

Punkt 5: Opfølgning på serviceeftersyn af internationalt samarbejde: Nye medlemsskaber

20/1908

Resumé

Regionsrådet besluttede den 22. juni 2020 som opfølgning på serviceeftersyn af det internationale samarbejde, at der skulle forelægges en sag om medlemskab af miljønetværket ENCORE på det kommende møde i Udvalget for Regional Udvikling.

Det blev derudover besluttet, at der efter nærmere vurdering kan ske en forhøjelse af medlemsbidraget til Det trilaterale samarbejde for Vadehavsforum fra 10.000 euro til 15.000 euro.

Sagsfremstilling

ENCORE

Miljøudvalget besluttede i 2018, at drøftelsen af evt. medlemskab af ENCORE skulle afvente en samlet vurdering af medlemskab af relevante organisationer og netværk i relation til den nye regionale udviklingsstrategi. I forbindelse med budgetforliget blev det besluttet, at Udvalget for Regional Udvikling skulle gennemføre et serviceeftersyn af det internationale samarbejde, som er blevet fremlagt for regionsrådet på mødet den 22. juni 2020. Som opfølgning på serviceeftersynet blev det besluttet at forelægge Udvalget for Regional Udvikling en sag om medlemskab af ENCORE.

ENCORE er et netværk af europæiske regioner, hvor embedsmænd og politikere gennem tætte kontakter mødes og udvikler den miljøpolitiske dagsorden i EU gennem dialog regionerne imellem og med EU's relevante direktorater. Formålet er at bidrage til udvikling og implementering af europæisk miljølovgivning samt at bidrage til bæredygtig udvikling i de europæiske regioner

Hvert andet år afholdes en konference (150-400 deltagere), hvor aktuelle klima- og miljøpolitiske emner drøftes. Formålet med konferencerne er at skabe et forum, hvor politikere og embedsfolk drøfter miljøspørgsmål af regional interesse, fx. klimatilpasning, cirkulær økonomi og biodiversitet. Desuden har konferencerne til formål at forbedre regionernes fælles position til formulering af miljøpolitik i EU. I netværket deltager ca. 30 regioner fra hele Europa.

Der betales ikke medlemsbidrag for deltagelse i netværket, men medlemsregionerne afholder selv omkostninger til rejser og ophold i forbindelse med deltagelse i konferencerne samt ved deltagelse i arbejdsgruppemøder mv. Værterne for konferencerne afholder udgifter til planlægning og mødelokaler.

Der er flere europæiske netværk, der arbejder med temaer inden for bæredygtighed for klima og grøn omstilling, som fx ICLEI, Covenant of Mayors og Under2Coalition. ENCORE er et netværk af regioner og har udpeget emner som cirkulær økonomi, klimatilpasning og biodiversitet som centrale emner i denne to-årige periode.

Det vurderes derfor, at samarbejdet i ENCORE kan understøtte regionens nye udviklingsstrategi, specielt strategisporet vedr. "Grøn omstilling, klima og ressourcer". Den seneste ENCORE-konference blev afholdt i Region Midtjylland, som har gode erfaringer med medlemsskabet.

Regionsrådet skal på regionsrådsmødet den 28. september 2020 udpege en repræsentant til ENCORE.

Det trilaterale samarbejde i Vadehavsforum

Regionsrådet besluttede på mødet den 22. juni 2020, at Region Syddanmark tegner medlemskab i Det trilaterale samarbejde om Vadehavsforum med et egentligt medlemskab, der beløber sig til 10.000 euro pr. år (ca. 74.000 kr.). Regionsrådet besluttede desuden, at der efter en nærmere vurdering kan ske en forhøjelse af medlemsbidraget til 15.000 euro.

Vadehavsforum har til formål at fremme miljømæssig, økonomisk og social bæredygtig udvikling i Vadehavsområdet. Vadehavsforum holder to årlige generalforsamlinger, hvori der deltager interessenter fra erhvervsliv, naturbeskyttelsesforeninger, kommuner, regioner og repræsentanter fra statslige miljømyndigheder. Derudover har Vadehavsforum etableret arbejdsgrupper og organiserer workshops og møder om temaer, der er centrale for vadehavsområdet, som fx klimatilpasning, lys- og plasticforurening, skibsfart og sikkerhed samt forvaltning af verdensarv. Senest er udarbejdet et policy paper om tilpasning til klimaændringer i Vadehavsregionen på baggrund af en workshop i Hamborg.

Organisationen har ikke en fast kontingentstruktur, men de danske kommuner betaler hver 5.000 euro og den danske stat 10.000 € pr. år. Region Syddanmark har deltaget i Vadehavsforum siden 2007, men har ikke betalt kontingent.

Der er indhentet oplysninger fra Vadehavsforum om regnskab fra 2019, som viser et underskud på ca. 13.300 euro. Indtægterne udgjordes af medlemsbidrag fra kommuner, regioner etc. og beløb sig til 116.000 euro. Udgifterne udgjordes primært af lønninger til de to ansatte i sekretariatet og beløb sig i alt til 134.000 euro. Efter regulering af skat m.v., var der i alt et underskud på ca. 13.000 i 2019.

Budgettet for 2020 viser et underskud på ca. 15.000 euro. Der er taget skridt til at mindske underskuddet, da lønudgifterne til sekretariatet fremover bliver reduceret grundet ændringer i medarbejderstaben.

På baggrund af vurderingen af regnskab og budget foreslås der, at Region Syddanmark forhøjer medlemsbidraget til Vadehavsforum fra 10.000 euro til 15.000 euro. Et medlemsbidrag fra Region Syddanmark på 15.000 euro vil kunne bidrage til at bringe balance i organisationens økonomi.

Indstilling

Det indstilles,

At udvalget for Regional Udvikling anbefaler Regionsrådet at tegne medlemskab i Encore.

At udvalget anbefaler Regionsrådet, at medlemskontingent til Vadehavsforum forhøjes fra 10.000 euro til 15.000 euro.

Beslutning i Udvalget for Regional Udvikling den 10-08-2020

Indstillingen anbefales over for regionsrådet.

Vicky Bender Lorenzen deltog ikke i sagens behandling.

Bilag

ENCORE oversigtsskema

Vadehavsforum oversigtsskema

Punkt 6: Dit og mit grænseland

19/30683

Resumé

Udvalget for Regional Udviklings behandlede på mødet den 26. februar 2020 et forslag til plan for gennemførelse af to dialogmøder i grænselandet 2020.

På grund af den efterfølgende Corona-pandemi har dele af forberedelsesarbejdet måttet udskydes, ligesom der har været usikkerheder om forsamlingsregler i Danmark og Tyskland, rejserregler og sikkerhedsbestemmelser. Derfor vil det ikke være muligt at gennemføre møderne i september/oktober 2020 som oprindeligt planlagt. Der forelægges et revideret forslag til plan for gennemførelse af dialogmøderne.

Sagsfremstilling

Baggrunden for ”Dit og mit grænseland” er en beslutning i Regionsrådet den 26. august 2019 hhv. i Udvalget for Regional Udvikling den 23. september 2019. Initiativet skal skabe større viden om, hvad borgerne nord og syd for den dansk-tyske landegrænse er optaget af.

Projektet består bl.a. af to dialogmøder, der har form af aftenmøder på hhv. dansk og tysk side, som foreslås gennemført i januar 2021. Her får interesserede regionsrådspolitikere mulighed for at indgå i en dialog om mulige konkrete tiltag, der adresserer de behov, som har direkte betydning for borgerne i grænselandet. Ved hvert møde forventes 30-50 borgere at deltage. Det danske dialogmøde foreslås afholdt på Folkehjem i Aabenraa den 14. januar 2021. Det tyske dialogmøde foreslås afholdt på Nordsee Akademie i Leck den 21. januar 2021. Nordsee Akademie er en højskolelignende organisation godt placeret i forhold til at involvere især borgere fra den vestlige del af Syddanmark og Schleswig-Holstein. Til begge møder inviteres borgere både nord og syd for grænsen.

Som afsæt for dialogmøderne, er der i foråret 2020 gennemført en repræsentativ undersøgelse af livet i grænselandet. Her er 500 borgere syd for og 500 borgere nord for grænsen blevet stillet en række spørgsmål, som på enslydende vis blev stillet i 2012. Herudover er der stillet spørgsmål med relation til det grænseoverskridende aspekt i Region Syddanmarks nye udviklingsstrategi ”Fremtidens Syddanmark”. Undersøgelsen præsenteres på de to dialogmøder, hvor der lægges op til drøftelse af resultaterne. Desuden opfordres deltagerne til at bidrage med deres synspunkter på grænselandets udfordringer og muligheder og dermed bidrage til at præge udviklingen i grænseområdet. På baggrund af diskussionerne udarbejdes et inspirationskatalog, som opsamler de vigtigste pointer fra møderne, så de kan indgå i den videre udvikling af samarbejdet i grænseområdet.

Administrationen vil som forberedelse til møderne arbejde for, at en så bred målgruppe som muligt får kendskab til møderne, så de forskellige dele af befolkningen i grænseområdet i videst mulig omfang vil være repræsenteret.

I hvert dialogmøde forventes både danskere og tyskere at deltage. Af denne årsag vil møderne blive simultantolket, ligesom pressen vil blive inviteret til begge møder.

Dialogmøderne bygges op omkring følgende struktur:

- Velkomst – v. regionsrådspolitiker.
- Præsentation af hovedindholdet i den afholdte borgerundersøgelse.
- Diskussion af borgerundersøgelsen.

- Dialog mellem borgere og politikere.
- Skitsering af næste skridt.

Møderne forventes afholdt mellem kl. 19 – 21. Der vil være ankomst og mulighed for let forplejning fra kl. 18.30.

Det samlede budget for projekt ”Dit og mit grænseland” beløber sig til ca. 109.000 kr.

En forslag til revideret aktivitets- og tidsplan med budget er vedlagt som bilag.

Indstilling

Det indstilles,

At udvalget anbefaler regionsrådet at godkende tids- og handlingsplan samt budget for borgerinddragelsesprojektet ”Dit og mit Grænseland”.

Beslutning i Udvalget for Regional Udvikling den 10-08-2020

Indstillingen anbefales over for regionsrådet.

Vicky Bender Lorenzen deltog ikke i sagens behandling.

Bilag

Aktivitets- og tidsplan samt budget

Punkt 7: Orientering om Region Syddanmarks arbejde med omstilling af energisystemet i DK2020 – herunder brint som brændstofkilde

20/27880

Resumé

På udvalgs mødet den 11. maj 2020 blev der efterspurgt en kort orientering om eventuelt arbejde med brint som brændsel. Administrationen arbejder pt. med brint dels gennem udmøntningen af Klimastrategiens indsats DK2020, under Strategisk Energiplanlægning, dels som sparringspartner til Slesvig-Holsten ifm. en undersøgelse af mulighederne for at udrulle brintinfrastruktur til brug for omstillingen af den tunge vejtransport i STRING-geografien.

Sagsfremstilling

På udvalgs mødet den 11. maj 2020 blev der som led i drøftelsen af initiativer til udmøntning af Klimastrategien, herunder indsats om ”Fremtiden ladeinfrastruktur til elbiler”, efterspurgt en kort orientering om eventuelt arbejde med brint som brændsel.

Brint indgår i administrationens arbejde med Klimastrategien og Mobilitetsstrategien.

I Klimastrategien indgår brint som energikilde - på linje med andre energikilder - i arbejdet med Strategisk Energiplanlægning. I mobilitetsstrategien er der også opmærksomhed på brint som et af fremtidens drivmidler.

I DK2020 indsatsen bistår rådgiverfirmaet EA Energianalyse med blandt andet at analysere, hvilke muligheder der er for at omstille det regionale energisystem til vedvarende energi. Et af de scenarier der analyseres, er mulighederne for at producere Power2X (at lave elektricitet om til anden energikilde, f.eks. brint eller gas) i Region Syddanmark, da regionen har en geografisk god placering ift. at placere Power2X fabrikker tæt på havmølleparkerne ved Vestkysten. Analysen forelægges udvalget, når den foreligger i efteråret 2020.

Herudover er delstatsregeringen i Slesvig-Holsten i gang med at iværksætte en undersøgelse af mulighederne for at udrulle brintinfrastruktur til brug for omstillingen af den tunge vejtransport. Undersøgelsen bliver foretaget i STRING geografien, og Region Syddanmark er blevet inviteret med, da Slesvig-Holsten er interesseret i Region Syddanmarks medvirken som naboregion og med den regionale logistik og transportklynge. Administrationen er i dialog med Slesvig-Holsten om kvalificering af undersøgelsen. Formålet med undersøgelsen er endvidere, at den kan udgøre grundlaget for en evt. konsortiedannelse og efterfølgende projektansøgning til et EU støttet brintprojekt. Såfremt undersøgelsen er perspektivrig for Region Syddanmark, skal det vurderes, om regionen skal deltage i en evt. ansøgning.

Lidt om brint

Brint kan fremstilles ved spaltning af naturgas og andre fossile brændstoffer (”blå brint”) eller ved elektrolyse (”grøn brint”). Brint fremstillet ved elektrolyse, sker ved en spaltning af vandmolekylet i brint og ilt. Hertil kræves energi, og hertil kan overskudsproduktion af elektricitet ved vind- og solkraft bruges. De seneste 4-5 år har fremstillingsprisen for el fra nye vind- og solparker været lavere end prisen for den tilsvarende energi fra råolie. Der er derfor et stort potentiale i at nyttiggøre el-overskudsproduktionen til fremstilling af brint. Der er dog et stort energitab ved brug af brint. Der skal bruges energi til fremstilling af brint, og i en brintbil skal brinten via en brændselscelle laves om til strøm igen - også med energitab. I en el-bil vil langt størstedelen af energien omsættes direkte i elmotoren. Energitabet er på ca. 75% ved at fremstille brint fra el, imod et energitab på kun ca. 25% ved at bruge el direkte, eller i batterier.

Brint er ikke så let håndterbart, og der arbejdes derfor på flydende electrofuels, hvor den rene brint kombineres med kulstof, f.eks. i form af metan fra biogas eller CO2 fra ethanol- eller biogasproduktion. Resultatet er electrofuels, som kan bruges alle de steder, hvor el og batterier ikke slår til f.eks. i skibe, tog og fly.

Indstilling

Til orientering.

Beslutning i Udvalget for Regional Udvikling den 10-08-2020

Til orientering.

Vicky Bender Lorenzen deltog ikke i sagens behandling.

Punkt 8: Orientering om støtte til SARA - Interreg 5A projekt om FN's verdensmål

20/26557

Resumé

Der orienteres om, at interregudvalget har bevilget støtte til et grænseoverskridende samarbejdsprojekt om FN's verdensmål med Region Syddanmark som lead partner.

Sagsfremstilling

Udvalget for Regional Udvikling blev på møde den 14. april 2020 orienteret om, at administrationen i samarbejde med flere danske og tyske partnere har indsendt en projektansøgning til Interreg 5A-programmet, som omhandler samarbejde og erfaringsudveksling om integration af FN's verdensmål i strategiarbejde.

Interreg-udvalget har den 5. juni 2020 meddelt, at de vil støtte projektet med et tilskud på 646.427 euro fra den Europæiske Fond for Regionaludvikling, svarende til 60% af projektets samlede budget på 1.077.378 euro. Det bevilgede tilskud svarer til det ansøgte.

Interreg-udvalget tager dog forbehold for, hvad der svarer til 15% af den bevilligede støtte, da der pt. ikke er midler til rådighed i Interreg-programmets prioritet 4. De 15% af støtten er således betingede af, at der via ændringer i andre projekter eller programmet kommer tilbageløbsmidler. Det vurderes, som meget sandsynligt, at de nødvendige tilbageløbsmidler vil komme.

Region Syddanmark, Regional Udvikling, er lead partner for projektet og administrationen er i gang med at forberede igangsættelsen af projektet. Det forventes at projektet, som planlagt kan starte til september 2020.

Projektet tager udgangspunkt i partnernes arbejde med FN's verdensmål og integreringen heraf i strategiarbejde. Projektet har således som formål at understøtte og kvalificere partnernes og netværkspartneres implementering af FN's verdensmål i partnernes strategiarbejde via erfaringsudveksling, videndeling og gensidig læring. Med udgangspunkt i behovet for at "oversætte" FN's verdensmål til lokale og regionale forhold vil der blandt andet være fokus på udvikling og implementering af målemetoder og indikatorer. Derudover vil der i projektet blive gennemført forberedende og undersøgende aktiviteter med henblik på eventuelle fremtidige samarbejder og partnerskaber om verdensmålene på tværs af den dansk-tyske grænse. Projektet forventes således også, at kunne bidrage i relation til mulighederne i det kommende Interreg 6A-program.

Projektets primære aktiviteter indebærer:

- "Oversættelse" og indarbejdelse af FN's verdensmål i strategier, delstrategier m.m.
- Udvælgelse, opstilling og tilpasning af mål og delmål.
- Opfølgning på mål, indikatorer og data.
- Organisatorisk forankring.
- Opbygning af et grænseoverskridende netværk og involvering af interessenter, herunder kommuner, SMV'er mv.
- Kommunikation og fælles arbejde med at øge bevidstheden og opmærksomheden omkring FN's verdensmål på tværs af og i Interreg 5A-programregionen.

Projektet forventes på den baggrund at bidrage til at:

- Understøtte og styrke arbejdet med FN's verdensmål i forbindelse med arbejdet med den regionale udviklingsstrategi.
- Opbygge et strategisk grænseoverskridende samarbejde omkring FN's verdensmål.
- Skabe potentiale for et stærkere samarbejde med kommuner og andre interessenter om FN's verdensmål.
- Skabe mulighed for læring og kompetenceudvikling i egen organisation.

Ud over Region Syddanmark er de øvrige seks partnere i projektet:

- UdviklingsRåd Sønderjylland (URS)
- TREFOR
- Wirtschaftsförderungsgesellschaft des Kreises Rendsburg-Eckernförde GmbH & Co. KG
- Kreis Schleswig-Flensburg
- Stadt Flensburg
- KielRegion GmbH.

Derudover deltager 11 andre danske og tyske aktører, herunder delstaten Slesvig-Holsten, Kreis Nordfriesland, SDU, Haderslev Erhvervsråd, Sønderborg Vækstråd, Tønder Erhvervsråd, Business Aabenraa og Region Sjælland, som netværkspartnere i projektet.

Da det er et særskilt mål med projektet at involvere flere netværkspartnere i arbejdet med verdensmålene forventes det, at kredsen af netværkspartnere vil vokse yderligere i løbet af projektperioden.

Projektet løber over to år. Region Syddanmarks andel af projektbudgettet udgør 1,66 mio. kr., heraf er 40% i egenfinansiering, svarende til 0,66 mio. kr. Den resterende del af finansieringen (60%), svarende til 1 mio. kr., modtages som tilskud fra Interreg 5A-programmet. Egenfinansieringen er "in-kind" og udgøres af medarbejderressourcer i Regional Udvikling og dækkes inden for den ordinære ramme.

Indstilling

Til orientering.

Beslutning i Udvalget for Regional Udvikling den 10-08-2020

Til orientering.

Vicky Bender Lorenzen deltog ikke i sagens behandling.

Punkt 9: Ændring af forretningsordenen - mulighed for foretræde - Udvalget for regional udvikling

19/45605

Resumé

I sagen foreslås, at udvalgets forretningsorden ændres således, at der indsættes en bestemmelse om foretræde samt, at der tilføjes et tillæg med retningslinjer for foretræde.

Sagsfremstilling

På mødet den 25. maj 2020, anbefalede regionsrådet, at de stående udvalg godkender nedenstående tilføjelse til deres forretningsorden samt, at de stående udvalg godkender forslag til retningslinjer for foretræde som bilag til forretningsordenen.

”Foretræde

§ 11a

Enkeltpersoner eller interesseorganisationer, foreninger eller private virksomheder har mulighed for at få foretræde for udvalget forud for dets ordinære møde, jf. bilag om retningslinjer for foretræde.”

Formålet med foretræde for udvalget er, at enkeltpersoner eller interesseorganisationer, foreninger eller private virksomheder har mulighed for at møde op i forbindelse med et møde i udvalget og fremlægge sine synspunkter om en bestemt sag på dagsordenen eller et emne inden for udvalgets opgavefelt. Udvalget kan stille spørgsmål til borgeren m.fl., men der er ikke tale om en debat. Formålet er således, at udvalget oplyses om borgerens m.fl. synspunkter.

Retningslinjerne for foretræde giver formandsskabet mulighed for undtagelsesvist at afvise foretræde.

I medfør af § 14 i forretningsordenen skal ændringer i eller tillæg til forretningsordenen behandles i to ordinære møder i udvalget.

Når muligheden for foretræde er indført i alle de stående udvalg, hvilket er i løbet af september 2020, vil der blive informeret herom på Facebook og på Region Syddanmarks hjemmeside. En læsevenlig udgave af de vedhæftede retningslinjer vil blive lagt på hjemmesiden.

Indstilling

Det indstilles:

At forslag til ændring af forretningsordenen i forhold til indsættelse af § 11a samt tillæg i form af retningslinjer for foretræde behandles første gang og herefter oversendes til 2. behandling og endelig vedtagelse på udvalgets næste ordinære møde.

Beslutning i Udvalget for Regional Udvikling den 10-08-2020

Indstillingen blev tiltrådt.

Vicky Bender Lorenzen deltog ikke i sagens behandling.

Bilag

Retningslinjer for foretræde

Punkt 10: Nyt om det grænseoverskridende samarbejde

20/1515

Beslutning i Udvalget for Regional Udvikling den 10-08-2020

Preben Jensen orienterede bl.a. om bestyrelsesmøde i Region Sønderjylland-Schleswig den 19. juni 2020, henvendelse fra Dialog Forum om støtte til etablering af et kompetencecenter og brev fra bestyrelsen for Region Sønderjylland-Schleswig til justitsminister Nick Hækkerup om kødannelser ved den dansk-tyske grænse som følge af grænsekontrollen. Brevet til justitsministeren sendes til orientering til Udvalget for Regional Udvikling.

Vicky Bender Lorenzen deltog ikke i sagens behandling.

Punkt 11: Nyt fra trafikselskaberne

20/1515

Beslutning i Udvalget for Regional Udvikling den 10-08-2020

Poul Andersen orienterede om arbejdet i Fynbus' bestyrelse, herunder bl.a. om kontrol af betalere.

Preben Friis-Hauge orienterede om arbejdet i Sydtrafiks bestyrelse, herunder bl.a. om de regionale principper og udmøntning af besparelseskrav.

Det blev aftalt, at udvalget fremover får tilsendt dagsordener til og referater fra bestyrelsesmøder i Fynbus og Sydtrafik.

Vicky Bender Lorenzen deltog ikke i sagens behandling.

Punkt 12: Eventuelt

20/1515

Beslutning i Udvalget for Regional Udvikling den 10-08-2020

Udvalget aftalte, at Karsten Uno, Karsten Fogde og Carsten Sørensen deltager i klimacampen den 4. september 2020.

Udvalget bakkede op om et forslag fra formanden om, at udvalget i 2021 besøger Det tyske Mindretal og dets nye museum i Sønderborg. På et senere møde forelægges en samlet oversigt over forslag til møder med eksterne samarbejdspartner i 2021.

Formanden oplyste, at Vicky Bender Lorenzen har anmodet om at udtræde af regionsrådet pr. 1. september 2020. Regionsrådet behandler anmodningen på mødet den 24. august 2020. Såfremt regionsrådet godkender anmodningen, bliver det Marianne Thomsen, der bliver nyt regionsrådsmedlem pr. 1. september 2020. og medlem af bl.a. Udvalget for Regional Udvikling.

Preben Friis-Hauge oplyste, at Nationalpark Vadehavet har 10 års-jubiläum i oktober 2020.

Carsten Sørensen oplyste, at Nature Energy vil sende en invitation til en temadag om biogasanlæg og busser, som kører på biogas, til regionsrådet.

Administrationen oplyste, at der fortsat indkaldes ansøgninger til kulturpuljen under temaet "Bevægelse i hele regionen", idet der tages forbehold for regionsrådets stillingtagen til udskydelsen af Tour de France-starten i Danmark til 2022 og til, at aktiviteter under puljen kan gennemføres frem til medio 2022. En sag herom vil blive forelagt på udvalgets møde i september.

På anmodning fra Carsten Sørensen forelægges på et kommende udvalgsmøde en orienteringssag om muligheden for at ændre rute 900x fra dieselbusser til gasbusser.

Å

Vicky Bender Lorenzen deltog ikke i sagens behandling.

Å

Punkt 13: Mødeplan 2021

20/1515

Resumé

Forslag til mødeplan 2021 forelægges til godkendelse.

Sagsfremstilling

Der foreslås følgende mødeplan i 2021:

- Mandag den 4. januar kl. 14.00 – 17.00
- Mandag den 1. februar kl. 14.00 – 17.00
- Mandag den 1. marts kl. 14.00 – 17.00
- Mandag den 12. april kl. 14.00 – 17.00
- Mandag den 3. maj kl. 14.00 – 17.00
- Mandag den 7. juni kl. 14.00 – 17.00
- Mandag den 9. august kl. 14.00 – 17.00
- Mandag den 6. september kl. 14.00 – 17.00
- Mandag den 4. oktober kl. 14.00 – 17.00
- Mandag den 1. november kl. 14.00 – 17.00
- Mandag den 6. december kl. 14.00 – 17.00

Indstilling

Det indstilles,

At mødeplan 2020 godkendes.

Beslutning i Udvalget for Regional Udvikling den 10-08-2020

Mødeplanen for 2021 blev godkendt.

Vicky Bender Lorenzen deltog ikke i sagens behandling.

Punkt 14: Næste møde

20/1515

Sagsfremstilling

Næste møde er mandag 7. september 2020 kl. 15-18 i regionshuset.

Mødeplanen for 2020 er:

Mødeplan 2020

Mandag 5. oktober 2020 kl. 15-18

Mandag 9. november 2020 kl. 15-18

Onsdag 9. december 2020 kl. 15-18

Indstilling

Til orientering.

Beslutning i Udvalget for Regional Udvikling den 10-08-2020

Næste møde er mandag 7. september 2020 kl. 15.00-18.00 i regionshuset.

Udvalgsmødet den 5. oktober 2020 afholdes på Designskolen.

Vicky Bender Lorenzen deltog ikke i sagens behandling.

Punkt 15: Underskriftsside